

De ideale opa

Ook dilemma's in kinderstuk van Ilay den Boer

Het vijfde stuk van Ilay den Boer roept net als de vier vorige vragen op over Israël, propaganda, heldendom. Toch is 'Zoek het lekker zelf uit' een stuk voor kinderen, waarin ze naar hartenlust mee kunnen doen: verstopperje spelen en vertellen wie hun grote held is.

Max Arian

De opa van Ilay den Boer was een held, een erkende held. En hij was ook nog een held die twijfelde aan zijn eigen heldhaftige status. Ilay's opa moest als militair tijdens de Israelische Onafhankelijkheidsoorlog in 1948 in zijn eentje een heel dorp bewaken. 's Nachts kwam er een grote tank het dorp binnenrijden. Hij aarzelde maar een moment en gooide toen een handgranaat naar de tank die in één keer explodeerde. Later, toen hij een militaire decoratie kreeg, vroeg hij zich af of dat allemaal wel zo fraai was geweest. Hij zat in de oorlog en handelde zoals je in een oorlog moet doen. Maar hij besloot zich voortaan in te zetten voor de vrede.

In zijn nieuwe voorstelling, voor het eerst bestemd voor 10-plussers, 'Zoek het lekker zelf uit', vertelt de jonge theatermaker Ilay den Boer samen met zijn schoolvriend en muzikant Florian de Backere meer mooie verhalen over zijn Israelische opa. De speurtochten die hij voor ze uitzette in Jeruzalem bijvoorbeeld. Als ze een plein opliepen kwam er een ijscoman op ze af met een ijsje of een straatmuzikant speelde een speciaal liedje voor ze. Ilay's opa maakte ook wonderlijke meubels van hout. Houten koffers kon je uitvouwen tot een tafel, een stoel, een bank. Voor deze voorstelling hebben ze een aantal van die mooie houten meubels en bouwwerken uitgevoerd en neergezet.

Maar er komen op den duur ook andere kanten van deze ideale opa ter sprake. Hij verliet zijn vrouw, Ilay's oma, toen zij ouder werd, heel banaal voor een jongere. En er is een brief van een vrouw die als hij op latere leeftijd wordt gehuldigd zegt helemaal niet zo enthousiast over hem te zijn. Na de oorlog was hij naar Parijs gegaan om zich als psycholoog over joodse oorlogswezen te ontfermen. Ze moesten allemaal naar Israël, daar lag immers de toekomst voor alle joden. Die vrouw is hem gaan haten, omdat hij haar helemaal geen keuze liet, omdat hij niet naar haar luisterde, helemaal niet wilde weten wat haar vragen en verlangens waren.

Dit is het vierde stuk in de reeks 'Het beloofde feest'. Tot mijn verbazing is ook dit stuk enerverend, interessant, grappig, ontroerend en confronterend. Ilay den Boer is in Israël geboren, maar in Nederland opgegroeid. Hij maakt goud van de dilemma's die dat oproept. Elk deel van zijn zesdelige serie is gewijd aan een van zijn naaste familieleden. Deel 1, 'Eet Smakelijk', heeft de vorm van zijn bar mitswa maaltijd en gaat over zijn moeder die hem tegen zijn zin uit Israël mee naar Nederland heeft genomen. In deel 2, 'Janken en schieten', zitten we met zijn oma in een oude bus die uit Litouwen naar Palestina rijdt. Ilay snapt haar nationalisme en schreeuwt het toch uit van wanhoop. Deel 3, 'Dit is mijn vader', speelt Ilay samen met z'n eigen vader en ze hebben het over incidenten uit zijn jeugd: was er sprake van antisemitisme of alleen van botte domheid? Deze intieme, inventieve, integere stukken hebben terecht zoveel succes dat Ilay den Boer ze nu in heel Europa speelt. Elk jaar zullen

alle stukken een week in theater Frascati staan, in Amsterdam, met als fraaie titel: 'De Week van de Belofte'. Hij heeft z'n beloftes tot nu toe al vier keer meer dan waar gemaakt.

www.hetbeloofdefeest.nl